
Başvuru Numarası	: 2018 / 3858
Toplantı Tarihi / Sayısı	: 09.04.2019 / 82
Karar Numarası	: 2019 / 22
Başvuran	: P.A.D. (N... Vatandaşı) ve E.U. (TC:...) adlarına Av. D.R. ve Av. M.B.G.
Adres	: D... Cd. No:.../... Ç.../A...
Muhatap	: 1- D... Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi-t...com 2- P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret Anonim Şirketi - V.P.D. Hotel
Muhatap Adres	: 1- ... 2- ...

I. BAŞVURU KONUSU

1. E.U. ile P.A.D. adına vekilleri Av. D.R. ve Av. M.B.G. tarafından yapılan; 16.10.2018 tarih ve 3858 sayılı ile kayda alınan başvuruda özetle; aralarında evlilik bağı bulunan Türk vatandaşı E.U. ile N... vatandaşı P.A.D.'in D... Turizm ve Ticaret Anonim Şirketine (A.Ş.) ait "t...com" adlı internet sitesinden P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret Anonim Şirketi (A.Ş.) işletmesi olan V.P.D.R. Hotel'de rezervasyon yaptırdıkları; rezervasyonun bedeli ödendikten sonra söz konusu internet sitesinin yetkilileri tarafından aranan E.U.'a, P.A.D.'in yabancı olduğunun başvuru formundan anlaşıldığı ve bu nedenle 3.500 TL ek ödeme yapılması gerektiğinin ifade edildiği belirtilmekte ve bu durumun ırk temelinde ayrımcı muamele teşkil ettiği iddia edilmektedir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 16.10.2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru dilekçesi ve eklerinin yapılan ön incelenmesinde, başvurunun esas incelemesinin Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Birimi tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca Muhatap Şirketlerden başvuranların iddialarıyla ilgili olarak yazılı görüş talep edilmiştir. D... Turizm ve Ticaret A.Ş. yazılı görüşünü 21.11.2018 tarihinde; P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş. ise yazılı görüşünü 26.11.2018 tarihinde Kurumumuza sunmuştur.

5. Öte yandan 6701 sayılı Kanunun 18'inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca Muhatap Şirketlerden alınan yazılı görüş başvuranların vekillerine iletilmiş ve yazılı görüş talep edilmiştir. Başvuranların vekilleri yazılı görüşlerini 07.12.2018 tarihinde Kurumumuza sunmuşlardır.

6. Ayrıca, 6.11.2018 tarihinde Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinden (TÜRSAB); 4.1.2019 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığında konuya ilişkin görüş yazısı talep edilmiştir. TÜRSAB 28.12.2018 tarihinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü 29.01.2019 tarihinde görüş yazılarını Kurumumuza sunmuşlardır.

III. OLAYLAR VE OLGULAR

7. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş. ile D... Turizm ve Ticaret A.Ş. arasında 13.01.2017 tarihinde akdedilen kontenjan sözleşmesi çerçevesinde P... Turizm Yatırımları A.Ş. işletmesi olan V.P.D.R. Hotel'in rezervasyon işlemlerinin bir kısmı D... Turizm ve Ticaret A.Ş. internet sitesi olan "t...com" üzerinden yapılmaktadır.

8. Başvuranlar P.A.D. ile E.U. evlidir. N... vatandaşı olan başvuranın Türk vatandaşlığı bulunmamaktadır. Başvuranlar ve beraberindeki bir kişi 29.09.2018-09.10.2018 tarihleri arasında Antalya'da tatil yapmak için "t...com" adlı internet sitesi üzerinden V.P.D.R. Hotel'de rezervasyon yaptırmışlardır. E.U., rezervasyon bedeli olan 13.197,60 Türk Lirasını kredi kartı ile ödemiştir. Rezervasyon bedeli ödendikten sonra "t...com" adlı internet sitesinin yetkilileri tarafından telefonla aranan E.U.'a yabancı olduğu anlaşılan P.A.D. için V.P.D.R. Hotel'in 3.500 Türk Lirası ek ödeme talep ettiği söylenmiştir. Bunun üzerine başvuranlar, bu duruma itiraz ederek "t...com" adlı internet sitesi üzerinden başka bir otel için rezervasyon yaptırmış ve 464,40 Türk Lirası ek ödeme yapmışlardır.

IV. İLGİLİ MEVZUAT

a) Uluslararası Mevzuat

9. Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 1'inci maddesinin 1'inci ve 2'nci fıkraları şöyledir:

"Bu Sözleşmede, "ırk ayrımcılığı" terimi, siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel veya toplumsal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınmasını, uygulanmasını, bu hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını ortadan kaldırmak veya zayıflatmak amacıyla ya da etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayalı her türlü ayırım, dışlama, kısıtlamaya da tercih anlamındadır.

"Bu Sözleşme, Taraf Devletlerin vatandaşları ile vatandaş olmayanlar arasında getirdiği farklara, dışlamalara, kısıtlamalara veya tercihlere uygulanmayacaktır."

b) Ulusal Mevzuat

10. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" kenar başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(...)

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

12. 20.4.2016 tarih ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (b) bendine göre; "b) Ayrımcılık talimatı: Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı", (d) bendine göre ise; "Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu

Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade eder.

13. “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

14. Kanun’un “ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında, ayrımcılık türleri “a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık” olarak sıralanmış;

15. Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin 1’inci fıkrasında, “Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz” hükmüne yer verilmiş;

16. Kanun’un 9’uncu maddesinin 1’inci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” görevini haiz olduğu düzenlenmiştir.

17. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 102’nci maddesinin 1’inci fıkrası şöyledir:

“Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kimseye acente denir.”

V. İNCELEME VE GEREKÇE

a) Başvuranların İddiaları

18. Türk vatandaşı E.U. ile N... vatandaşı P.A.D.’in D... Turizm ve Ticaret A.Ş.’ye ait “t...com” adlı internet sitesinden P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş. işletmesi olan V.P.D.R. Hotel’de rezervasyon yaptırıldıkları; rezervasyonun bedeli ödendikten sonra söz konusu internet sitesinin yetkilileri tarafından aranan E.U.’a, P.A.D.’in yabancı olduğunun başvuru formundan anlaşıldığı; bu nedenle 3.500 TL ek ödeme yapılması gerektiğinin ifade edildiği belirtilmekte ve bu durumun ırk temelinde ayrımcı muamele teşkil ettiği iddia edilmektedir. Ayrıca Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) hukuk müşavirliğiyle

yaptıkları görüşmelerde yabancılardan otel konaklamaları için fazla ücret alınmasının mevzuata aykırı olduğu yönünde bilgi verildiği ileri sürülmektedir.

19. Yazılı görüşlerinde ise başvuranların vekilleri özetle; muhatap şirketlerin yazılı görüşlerinde konuyla ilgili sorumluluğu birbirlerine yüklediklerini; P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin yabancı uyruklu başvurudan fazla ücret talep edilmesini ticari teamül olarak açıklamalarına rağmen böyle bir ticari teamülün bulunmadığını; D... Turizm ve Ticaret A.Ş.'nin internet sitesine oteller için uygulanan ücret tarifesinin yalnızca Türk ve KKTC vatandaşları için geçerli olduğuna ilişkin uyarı koyulduğuna ilişkin açıklamanın ayrımcılık iddialarını desteklediğini belirtmişlerdir. Ayrıca yabancılardan aleyhine fiyat farklılaştırmasının yabancılardan alım gücü ile açıklanamayacağı ifade edilmektedir.

b) Muhatap Şirketlerin Açıklamaları

20. D... Turizm ve Ticaret A.Ş. vekili yazılı görüşünde, başvuranlar tarafından rezervasyon yapıldıktan sonra V.P.D.R. Hotelle iletişime geçilerek odaların müsaitlik durumu ve N... vatandaşı için uygulanacak fiyatın sorulduğunu; Otel yetkilisinin oturma izni olduğu takdirde yabancı uyruklu başvuran için de Türk vatandaşlarına uygulanan fiyatın uygulanabileceğini, aksi takdirde Euro üzerinden fiyat uygulanacağını ifade ettiğini; bunun üzerine E.U. ile görüşen "t...com" yetkilisinin P.A.D.'in oturma ya da çalışma izninin olmadığını öğrenerek, bu durumu Otel yetkililerine aktardığını; Otel iç Pazar onayı vermediği için de yabancı uyruklu başvurudan 3.471,00 TL fiyat farkı talep edildiğini; başvuranlar fiyat farkı ödemeyi kabul etmediklerinden alternatif otel bakıldığını ve başvuranların da onayı ile bir başka otelden rezervasyon yapıldığını belirtmiştir.

21. D... Turizm ve Ticaret A.Ş. vekili ayrıca, "t...com" adlı internet sitesinde "*Not: Yukarıda belirtilen ücretler TC vatandaşları için geçerlidir. Yabancı uyruklu misafirlerin çağrı merkezinden özel fiyat almaları gerekmektedir.*" bilgisinin yer aldığını, bu durumun tesislerin uygulamalarından kaynaklandığını; söz konusu olayda adı geçen Otelle yapılan kontenjan sözleşmesinin ekinde yer alan "İç Pazar 2018 Yılı Fiyatları ve Sözleşme'nin Uygulama Koşulları"nın 1 inci maddesinde de "*Yukarıda yazılı olan fiyatlar Türkiye ve KKTC pazarları için geçerlidir.*" ifadesinin bulunduğunu, bu nedenle "t...com"un yalnızca cüz'i bir komisyon karşılığında aracı konumunda olduğunu; somut olayda D... Turizm ve Ticaret A.Ş.'ye atfedilebilecek herhangi bir kusurun bulunmadığını ileri sürmüştür.

22. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş. vekili ise yazılı görüşünde, D... Turizm ve Ticaret A.Ş. ile Türkiye Cumhuriyeti ve KKTC vatandaşlarını kapsayacak şekilde iç pazara yönelik olarak kontenjan sözleşmesi akdettiklerini; bu çerçevede "t...com" yetkilisinin "(...) rezervasyonda 2 TC vatandaşı yanında 1 N... vatandaşı vardır. Bu rezervasyonu iç pazardan alabilir miyiz?" şeklindeki e-mailine; "*Farklı milliyetten olan misafirlere aynı odada kalsa dahi Euro Pazar fiyatımız olan 78 Euro/pp/günlük fiyat uygulanacaktır.*" şeklinde cevap verildiğini; "t...com" yetkililerinden herhangi bir cevap gelmediği için rezervasyon işleminin tamamlanamadığını ifade etmiştir.

23. Söz konusu yazılı görüşte ayrıca, yabancılara farklı fiyat uygulamasının hem yurt içinde hem yurt dışında sektörün tamamınca kabul gören bir uygulama olduğu ve başvuranların yaşadıkları mağduriyetin "t...com" adlı internet sitesinden kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Bu mağduriyetin sebebinin diğer internet sitelerinden farklı olarak "t...com" adlı internet sitesinde vatandaşlık/uyruklu bilgisi girilmeden rezervasyon yapılabilmesi ve Türkiye

Cumhuriyeti ve KKTC vatandaşları dışındakilere farklı fiyat uygulanabileceği konusunda uyarı bulunmaması olduğu iddia edilmiştir. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin ayrımcı olduğu iddia edilen uygulamaya ilişkin herhangi bir kusurunun bulunmadığı; yabancı uyruklulara otel konaklaması için farklı ücret uygulamasının evrensel nitelikte bir uygulama olduğu ve bu uygulamanın yabancı uyrukluların alım gücü ile Türk vatandaşlarının alım gücü arasında farklılık bulunduğu hususları dikkate alındığında ayrımcı bir uygulama teşkil etmediği belirtilmiştir.

c) Türkiye Turizm ve Seyahat Acentaları Birliğinin(TÜRSAB) Görüşü:

24. Türkiye Turizm ve Seyahat Acentaları Birliği vekilinin sunmuş olduğu görüş yazısında somut olaya ilişkin mevzuata yer verilmiş ve cüz'i bir komisyon karşılığında Otel tarafından verilen hizmetin internet sitesi veya çağrı merkezi aracılığıyla son kullanıcıya ulaştıran bir aracı olan seyahat acentesinin kusurunun bulunmadığının değerlendirildiği ifade edilmiştir.

ç) Kültür ve Turizm Bakanlığının Görüşü:

25. Kültür ve Turizm Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yazısında söz konusu olayın Bakanlığın Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünce cezalandırılması gereken bir fiil olduğunun tespiti halinde, muhataplara 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu hükümleri çerçevesinde cezai müeyyide uygulanabileceği yönünde görüş sunulmuştur.

VI. DEĞERLENDİRME

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden Değerlendirme

26. 20/04/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Başvurular" başlıklı 17'inci maddesinin 1'inci fıkrasında "*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" hükmü bulunmaktadır. Bu çerçevede, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan P.A.D. için başvurunun esas yönünden incelenmesinin uygun olduğu; E.U. açısından ise kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

b. Esas Yönünden Değerlendirme

27. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesi'ne göre; "*(...) Sözleşme 'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*"

28. Anayasa Mahkemesine göre, ayrımcılık yasağı ilkesi, din, siyasi görüş, cinsel ve cinsiyet kimliği gibi bir bireyin kişiliğinin unsurları olan ve kişisel tercihler temeline dayanarak veya cinsiyet, ırk, engellilik ve yaş gibi hiçbir şekilde tercih yapılamayacak kişisel özellikler temeline dayanarak fırsatlar sunulmasını ya da fırsatlardan mahrumiyetin reddini içerir. (Tuğba Arslan, para. 114.)

29. AİHM'e göre "benzer durumlardaki kişilerin gördükleri muamelede, belirlenebilir bir özelliğe dayalı bir farklılık varsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilir. (Carson ve diğerleri,

para. 61). Bir bireyin farklı muameleye tabi olması odağında gelişen doğrudan ayrımcılığın temelinde istenmeyen bir muamele vardır.

30. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nda yer alan doğrudan ayrımcılık, *“bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi”* ifade etmektedir.

31. 6701 sayılı Kanunun “ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin 1’inci fıkrasında farklı muamelelerle hangi alanlarda karşılaşılabileceği düzenlenmektedir. Söz konusu fıkra *“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.”* hükmü yer almaktadır.

32. Somut olayda, konaklama ve turizm hizmetlerini sunan özel hukuk tüzel kişilerince N... vatandaşı olan başvurandan, aynı odada kalacağı biri eşi olan Türk vatandaşlarından daha fazla ücret talep edilmiştir. Söz konusu olay çerçevesinde başvuranın, birlikte rezervasyon yaptırdığı kişilerle aynı odada kalacak olması ve rezervasyonun üç kişi için de aynı tarih aralığını kapsayacak şekilde ve aynı gün yaptırılmış olması başvuran ile diğer iki kişinin benzer durumda olduklarını göstermektedir. Rezervasyon için başvurandan ek ödeme talep edilmesi, Otel yetkilisinin yukarıda (para. 22) sözü edilen e-mailinden de anlaşılabilceği üzere, açıkça başvuranın Türk vatandaşı olmamasından kaynaklanmaktadır.

33. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. Türkiye'nin de tarafı olduğu “Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme” nin 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında *“ırk ayrımcılığı” terimi, siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel veya toplumsal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınmasını, uygulanmasını, bu hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını ortadan kaldırmak veya zayıflatmak amacıyla ya da etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayalı her türlü ayırım, dışlama, kısıtlamaya da tercih anlamındadır.”* hükmü bulunurken 2’nci fıkrasında ise *“Bu Sözleşme, Taraf Devletlerin vatandaşları ile vatandaş olmayanlar arasında getirdiği farklılara, dışlamalara, kısıtlamalara veya tercihlere uygulanmayacaktır”* hükmü bulunmaktadır.

34. Anayasa'nın 90’inci maddesinin 5’inci fıkrasında *“Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde”* olduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin 1’inci maddesi ile 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesi birlikte değerlendirildiğinde, somut olayda başvuranın Türk vatandaşı olmamasından kaynaklanan ayrımcılığın, ırk temelli ayrımcılık kapsamında ele alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

35. Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin, eylemin ya da eylemsizliğin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM'e göre, bir muameledeki farklılık, "objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse" ya da "meşru bir amaç" izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur. (Abdulaziz, Cabales and Balkandali, para. 72). Somut olayda başvurandan "farklı ülke vatandaşı" olduğu için talep edilen ek ödeme, Türk vatandaşlarından talep edilmemektedir. Dolayısıyla başvurana yönelik farklı bir muamele olduğu ortadadır. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş., söz konusu farklı muameleyi, yabancılara farklı fiyat uygulanmasının sektörde kabul edilen evrensel nitelikte bir uygulama olduğunu ileri sürerek ve Türk vatandaşları ile yabancı uyrukluların alım güçlerinin farklı olduğunu belirterek gerekçelendirmektedir. Somut olayda başvurana yönelik muamelede bir farklılık bulunduğu; bu farklılığın başvuranın belirlenebilir bir özelliğine-Türk vatandaşı olmamasına-dayalı olduğu açıktır. Dolayısıyla bu uygulamanın objektif ve makul bir nedene dayanıp dayanmadığını değerlendirmek gerekmektedir.

36. İhlal iddiasının bir diğer muhatabı D... Turizm ve Ticaret A.Ş.'ye ait, "t...com" adlı internet sitesi bakımından ise ayrı bir değerlendirme yapmak gerekmektedir. Yapılan incelemede, D... Turizm ve Ticaret A.Ş. ile P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş. arasında bir kontenjan sözleşmesi bulunduğu; kontenjan sözleşmesinin ekinde iç pazar 2018 yılı fiyatları ve uygulama koşullarına ilişkin bir belgenin yer aldığı görülmüştür. Söz konusu belgede fiyat farklılıkları konaklama dönemi, odanın deniz-havuz veya kara manzaralı olması ve ekonomik oda olmasına göre düzenlenmiştir. Ayrıca erken dönem rezervasyonlar ve özel indirimler ile odalarda kalacak kişi sayısına göre fiyat farklılıklarına da yer verilmiştir. Bu belgede yazan fiyatların Türkiye ve KKTC pazarları için geçerli olduğu da belirtilmiştir.

37. D... Turizm ve Ticaret A.Ş.'ye ait "t...com" bir seyahat acentasıdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 102'nci maddesinde acenteye ilişkin olarak, "*Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kimseye acente denir.*" hükmü bulunmaktadır. 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nun 1'inci maddesinde ise seyahat acentesi, "*kar amacı ile turistlere turizm ile ilgili bilgiler vermeye, paket turları ve turları oluşturmaya, turizm amaçlı konaklama, ulaştırma, gezi, spor ve eğlence hizmetlerini görmeye yetkili olan, oluşturduğu ürünü kendi veya diğer seyahat acentaları vasıtası ile pazarlayabilen ticari kuruluş*" olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede, "t...com"un bir seyahat acentesi olarak başvuranın, otel rezervasyonları için komisyon karşılığı aracılık yaptığı ortadadır.

38. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş., başvuranın söz konusu uygulamaya maruz kalmasını, "t...com"un fiyatların Türkiye ve KKTC vatandaşları için geçerli olduğu bilgisine V.P.D.R. Hotel rezervasyon sayfasında yer vermemelerinin sebep olduğunu ileri sürmüş; D... Turizm ve Ticaret A.Ş. ise bu bilgiye otel rezervasyonlarında yer verdiklerini belirterek kanıt olmak üzere başvuranın ve beraberindekilerin rezervasyon yaptırdıkları diğer otele ilişkin ekran görüntüsünü Kurumumuza iletmişlerdir. Ekran görüntüsünde şu ifade yer almaktadır: "*Not: Yukarıda belirtilen ücretler TC vatandaşları için geçerlidir. Yabancı uyruklu misafirlerin çağrı merkezinden özel fiyat almaları gerekmektedir.*" Başvurana, V.P.D.R. Hotel için söz konusu bilgilendirmenin yapılıp yapılmadığı sunulan belgelerden tespit edilememiş

olmakla birlikte burada değerlendirilmesi gereken husus, fiyatlara ilişkin farklılığın otel rezervasyonlarına aracılık eden seyahat acentası tarafından da vurgulanmasıdır.

39. P... Turizm Yatırımları İnşaat ve Ticaret A.Ş., bu durumun Türk vatandaşları ile yabancıların alım gücünün farklı olmasından kaynaklandığını ifade etmektedir. Her Türlü Irka Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin 1'inci maddesinin 2'nci fıkrasında da görülebileceği gibi, Devletlerin vatandaşlarının lehine düzenleme yapabilme; yabancılar açısından ise ülkeye giriş, ikamet, çalışma, siyasi haklar gibi konularda farklı düzenlemeler yapılabilmesine ilişkin yetkileri bulunmaktadır. Bu nedenle eşitlik ilkesi ile ayrımcılık yasağının, vatandaş ile yabancı arasında her konuda mutlak bir eşitlik sağlamadığı bilinmektedir. Nitekim, 6701 sayılı Kanun'un 7'inci maddesinde de “*vatandaş olmayanların ülkeye giriş ve ikametlerine ilişkin şartlarından ve hukuki statülerinden kaynaklanan farklı muamelenin*” ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği hâller ve istisnalar arasında yer aldığı hükme bağlanmıştır.

40. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde başvurana farklı fiyat uygulanmasının farklı muameleyi haklılaştıran objektif ve makul bir nedene dayandığı değerlendirilmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. E.U. açısından başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. P.A.D. açısından; AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
3. Kararın KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
4. Kararın muhataplara tebliğine,
5. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

09.04.2019 tarihinde, Süleyman ARSLAN, Mehmet ALTUNTAŞ ve Mehmet Emin GENÇ'in ilave görüşüyle, OYBİRLİĞİYLE,

Karar verildi.

Süleyman ARSLAN
Başkan

Dilek ERTÜRK
Üye

Halil KALABALIK
Üye

Hıdır YILDIRIM
Üye

Mehmet ALTUNTAŞ
Üye

Mehmet Emin GENÇ
Üye

Safet BALIN
Üye

İLAVE GÖRÜŞ

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 09/04/2019 tarih ve 2019/22 sayılı çoğunluk kararına katılıyorum.

Konuya ilişkin ilave görüşüm aşağıda yer almaktadır:

Bahse konu P.A.D. evli olup eşi Türk vatandaşıdır. Aile bütünlüğünün korunması, aile birliği ve eş durumu gözetilerek Türk eşe sağlanan düşük fiyatın yabancı uyruklu eşe de ayırım yapılmaksızın uygulanması Anayasanın 41nci maddesinde belirtilen devletin ailenin huzur ve refahını sağlama görevine katkı sağlayacağından ilgili kurum ve kuruluşlara idari bir tavsiyede bulunulmasının ve bu tür konularda düzenleme yapılırken evli kişilerin durumlarının dikkate alınmasının hatırlatılmasının yerinde olacağını düşünmekteyim.

Süleyman ARSLAN
Başkan

İLAVE GÖRÜŞ

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 09/04/2019 tarih ve 2019/22 sayılı çoğunluk kararına katılıyoruz.

Bununla birlikte konuya ilişkin ek görüşümüz aşağıda yer almaktadır:

Bahse konu P.A.D.'in evli olup eşinin Türk vatandaşı olması nedeniyle, aile birliği ve eş durumu gözetilerek farklı bir fiyatlandırmanın yapılmaması tercih konusu olabilir.

Bu tercihin pekala Ailenin Korunması hakkına bir katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Konuyla ilgili yasal düzenleme yapılırken evli kişilerin durumlarının dikkate alınmasının yerinde olacağını düşünmekteyiz.

Mehmet ALTUNTAŞ
Kurul Üyesi

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi